P9_TA(2023)0075

Dodatno zatiranje Belorusov, zlasti primera Andrzeja Poczobuta in Alesa Bjaljackega

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 15. marca 2023 o dodatnem zatiranju Belorusov, zlasti primerih Andrzeja Poczobuta in Alesa Bjaljackega (2023/2573(RSP))

(C/2023/399)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Belorusiji,

— ob upoštevanju ustanovne listine Združenih narodov, Splošne deklaracije človekovih pravic, Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, Konvencije proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju ter vseh drugih konvencij o človekovih pravicah, katerih podpisnica je Belorusija,

— ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 21. in 22. oktobra 2021,

— ob upoštevanju izjav podpredsednika Komisije/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko Josepa Borella z dne 25. marca 2021 o napadih na Zvezo Poljakov v Belorusiji, z dne 17. januarja 2023 o sodnih postopkih proti opozicijskim voditeljem in novinarjem ter z dne 3. marca 2023 o obsodbi Alesa Bjaljackega in drugih zagovornikov človekovih pravic, pa tudi izjave uradnega govorca Evropske službe za zunanje delovanje z dne 7. oktobra 2022 o sodbi zoper neodvisne predstavnike medijev,

— ob upoštevanju poročila visoke komisarke OZN za človekove pravice z dne 4. marca 2022 o človekovih pravicah v Belorusiji pred predsedniškimi volitvami leta 2020 in po njih ter izjave o sojenjih v Belorusiji, ki jo je 6. januarja 2023 podala uradna govorka visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice,

— ob upoštevanju poročil Anaïs Marin, posebne poročevalke OZN o razmerah na področju človekovih pravic v Belorusiji, z dne 4. maja 2022 in 20. julija 2022 za Svet OZN za človekove pravice, poziva strokovnjakov OZN z dne 10. oktobra 2022 k takojšnji izpustitvi Nobelovega nagrajenca in drugih zagovornikov pravic, ki so zaprti v Belorusiji, in pripombe uradne govorke OZN za človekove pravice Ravine Shamdasani z dne 3. marca 2023 o obsodbi zagovornikov človekovih pravic v Belorusiji,

— ob upoštevanju izjave zunanjih ministrov skupine G7 z dne 4. novembra 2022 o Belorusiji,

— ob upoštevanju izjave komisarke Sveta Evrope za človekove pravice z dne 3. marca 2023 o obsodbi Nobelovega nagrajenca Alesa Bjaljackega in drugih zagovornikov človekovih pravic,

— ob upoštevanju izjav predstavnice Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) za svobodo medijev Terese Ribeiro z dne 13. julija 2022 o vztrajnem zapiranju novinarjev in medijskih delavcev v Belorusiji, z dne 15. septembra 2022 o nadaljnjem zapiranju novinarjev v Belorusiji in z dne 7. oktobra 2022 o nadaljnjem preganjanju beloruskih medijskih delavcev,

— ob upoštevanju člena 132(2) in 132(4) Poslovnika,

A. ker je Lukašenkov režim od začetka miroljubnih protestov po obsežni ponaredbi izidov predsedniških volitev 9. avgusta 2020 nadaljeval represijo nad beloruskim ljudstvom, pri čemer so bili številni predstavniki civilne družbe, zagovorniki človekovih pravic, novinarji, opozicijski aktivisti in mnogi drugi nadlegovani, aretirani, preganjani, mučeni in obsojeni, ker so izrazili nasprotovanje režimu, sistematičnim kršitvam človekovih pravic ali podpori režima ruski vojni agresiji proti Ukrajini; ker kazenski pregon ostaja ena najhujših oblik zatiranja in je še naprej zelo razširjen;

B. ker je marca 2023 na seznamu beloruskih političnih zapornikov, ki ga vodi center za človekove pravice Vjasna, več kot 1 450 ljudi, vključno z Alesom Bjaljackim, prejemnikom nagrade Saharova in Nobelove nagrade; ker je bilo po podatkih centra Vjasna najmanj 2 900 ljudi obsojenih v politično motiviranih kazenskih zadevah; ker je leta 2022 Lukašenkov režim izrekel najmanj 1 200 političnih obsodb na podlagi kazenskih obtožb in je bilo zaprtih 215 tiskanih medijev, od leta 2020 pa je bilo v Belorusiji ukinjenih več kot 1 000 nevladnih organizacij;

C. ker je bil Ales Bjaljacki, ugledni zagovornik človekovih pravic, ustanovitelj in predsednik centra za človekove pravice Vjasna ter Nobelov in Saharovov nagrajenec, 12. februarja 2022 aretiran in priprt pred sojenjem; ker je bil zaprt med letoma 2011 in 2014, po množičnih prodemokratičnih demonstracijah, ki so sledile predsedniškim volitvam leta 2020, pa je bil leta 2021 ponovno zaprt; ker so bili Ales Bjaljacki, Valjancin Stefanovič, član centra za človekove pravice Vjasna, zagovornik človekovih pravic Zmicer Salavjov in Uladzimir Labkovič, koordinator kampanje zagovornikov človekovih pravic za svobodne volitve, 3. marca 2023 na politično motiviranih procesih obsojeni na 10, 9, 8 oziroma 7 let zapora; ker sta bila 3. novembra 2021 Leanid Sudalenka, odvetnik iz podružnice Vjasne iz Gomela, in Tacjana Lasica, prostovoljka Vjasne, obsojena na tri oziroma dve leti in pol zapora;

D. ker je bil 18. marca 2021 aretiran Andrzej Poczobut, novinar in član Zveze Poljakov v Belorusiji, pozneje pa je bil obsojen na tri leta zaporne kazni, ker naj bi javno razžalil predsednika Belorusije in spodbujal etnično sovraštvo; ker ga je regionalno sodišče v Hrodni 8. februarja 2023 spoznalo za krivega spodbujanja dejanj, usmerjenih v škodovanje nacionalne varnosti Republike Belorusije, in etničnega sovraštva ter ga obsodilo na osem let zapora;

E. ker so novinarji še vedno med najpogostejšimi tarčami režima; ker je v Belorusiji trenutno pridržanih več kot 30 novinarjev; ker je bilo do oktobra 2022 najmanj 29 neodvisnih medijev označenih za „ekstremistične“ in so jih oblasti zaprle; ker je po navedbah Beloruskega združenja novinarjev javna razprava skoraj popolnoma zadušena, mediji pa so hudo zatirani; ker zaradi popolnega zatiranja neodvisnih medijev svoboda govora v Belorusiji ne obstaja več, režim pa izvaja popoln nadzor nad internetom;

F. ker obtožbe zoper Andrzeja Poczobuta in Alesa Bjaljackega na splošno veljajo za politično motivirane in namenjene utišanju neodvisnih glasov ter zatiranju svobode izražanja in združevanja;

G. ker so beloruske demokratične politične sile še vedno preganjane; ker je Lukašenkov režim sprožil postopke v nenavzočnosti proti voditeljem demokratičnih gibanj v Belorusiji, številni voditelji in predstavniki demokratičnih opozicijskih strank pa so še vedno zaprti v nečloveških razmerah; ker je mestno sodišče v Minsku 6. marca 2023 v odsotnosti obsodilo voditeljico beloruske demokratične opozicije in vodjo združenega prehodnega kabineta Svjatlano Cihanovsko (Svetlano Tihanovsko) na 15 let zapora; ker je sodišče obsodilo tudi druge pomembne člane koordinacijskega sveta, in sicer Pavla Latuško na 18 let zapora, Mario Maroz, Volho Kavalkovo in Sjarheja Dilevskega pa na 12 let; ker so bile kazni izrečene nekaj dni po tem, ko je belorusko sodišče za 18 mesecev podaljšalo 18-letno zaporno kazen za moža Svjatlane Cihanovske, oporečnika in prodemokratičnega aktivista Siarheja Cihanovskega; ker je več obsojenih prejelo nagrado Saharova za svobodo misli;

H. ker je bil 17. oktobra 2022 v politično motiviranem procesu politični zapornik Mikalaj Avtuhovič obsojen na izjemno strogo zaporno kazen za Belorusijo, in sicer 25 let v strogo varovani kazenski koloniji, medtem ko je bilo 11 drugih ljudi v istem primeru obsojenih na zaporne kazni do 20 let;

I. ker so beloruske oblasti že večkrat prekršile človekove pravice svojih državljanov, vključno s pravico do svobode izražanja, mirnega zbiranja in združevanja; ker represijo še naprej čutijo vsi družbeni sektorji; ker se preganjanje posameznikov nadaljuje pod pretvezo boja proti ekstremizmu in terorizmu; ker so januarja 2022 začele veljati spremembe beloruskega kazenskega zakonika, s katerimi se ponovno uvaja kazenska odgovornost za sodelovanje v dejavnostih neregistriranih organizacij; ker so oblasti maja 2022 razširile uporabo smrtne kazni na poskus terorističnih dejanj, tj. obtožbo, ki se je prej uporabljala v sojenjih političnim aktivistom; ker beloruski režim še naprej močno omejuje pravico do združevanja; ker je beloruska vlada decembra 2022 v parlamentu vložila predlog zakona o spremembi zakona o političnih strankah, ki bi lahko privedel do dejanske prepovedi vseh opozicijskih političnih strank;

J. ker je Lukašenko oktobra 2022 podpisal zakon o odstopu Belorusije od prvega izbirnega protokola k Mednarodnemu paktu o državljanskih in političnih pravicah, s čimer je odboru OZN za človekove pravice onemogočil sprejemanje in obravnavanje pritožb posameznikov v Belorusiji glede kršitev človekovih pravic, kar je eno zadnjih pravnih sredstev za preganjane Beloruse;

K. ker je eno od orodij, s katerimi Lukašenkov režim utiša opozicijo in vse glasove, ki podvomijo o režimu, upravno preganjanje; ker je center za človekove pravice Vjasna januarja 2023 poročal o najmanj 350 aretacijah in 141 primerih politično motiviranega upravnega preganjanja;

L. ker so neodvisni sindikati še vedno preganjani; ker so beloruske oblasti spremenile zakonodajo, da bi razširile področje uporabe za organizacije, ki jih je mogoče opredeliti kot ekstremistične; ker je belorusko vrhovno sodišče julija 2022 razpustilo štiri velike neodvisne sindikate in beloruski kongres demokratičnih sindikatov; ker sta bila januarja 2023 vodji neodvisnih sindikatov Henadz Fiadinič in Vasil Berasnev obsojena na devet let zapora, Vaclav Areška pa na osem let; ker so bili februarja 2023 člani skupine Raboči ruk (Delavsko gibanje) Sjarhej Šelest, Uladzimir Žuravka, Andrej Paherila, Hana Ablab, Aljaksander Hašnikav, Sjarhej Dziuba, Ihar Minc, Valjancin Ceranevič, Sjarhej Šamecka in Aljaksander Kapšul obtoženi veleizdaje ter oblikovanja ekstremistične organizacije in sodelovanja v njej ter obsojeni na 11 do 15 let zapora; ker belorusko ministrstvo za notranje zadeve še naprej dodaja aktiviste in vodje demokratičnega sindikalnega gibanja na seznam ekstremistov in teroristov;

M. ker se režim še naprej maščuje odvetnikom, ker izražajo stališča o pravicah, zastopajo stranke v politično motiviranih zadevah in izražajo nasprotovanje vojni v Ukrajini; ker je od avgusta 2020 vsaj 70 odvetnikov izgubilo licenco zaradi samovoljnih odločitev ministrstva za pravosodje ali politično motiviranih postopkov za izgubo licence; ker je bilo leta 2022 sedem odvetnikov kazensko preganjanih iz političnih razlogov in so še vedno deležni upravnih obtožb, pridržanj, preiskav in nadlegovanja; ker je bil Vital Brahinec obsojen na osem let zapora zaradi obrambe političnih zapornikov, tudi Alesa Bjaljackega;

N. ker Lukašenkov režim sprejema vse bolj represivne ukrepe proti narodnim manjšinam v Belorusiji, zlasti proti poljski in litovski, vključno z zaprtjem šol, v katerih poučujejo v jeziku teh narodnih manjšin, in proti organizacijam, ki ju zastopajo, kot je zveza Poljakov v Belorusiji; ker se že več let izvaja sistematična diskriminacija poljskih in drugih narodnih manjšin, pri čemer sta najvidnejši žrtvi represije Andželika Borys in Andrzej Poczobut;

O. ker Lukašenko nadaljuje politiko rusifikacije Belorusije s strateškim ciljem marginalizirati in uničiti izraze beloruske narodne identitete, vključno z jezikom in kulturo; ker ta politika vključuje tudi prepoved nacionalnih in zgodovinskih simbolov Belorusije, kot sta belo-rdeče-bela zastava in grb *pahonija*, ter zaprtje založb, zasebnih šol in tečajev beloruskega jezika;

P. ker nelegitimni Lukašenkov režim še vedno omejuje svobodo veroizpovedi in prepričanja; ker je bilo po podatkih koordinacijskega sveta več rimskokatoliških, grških katoliških in pravoslavnih duhovnikov ter protestantskih pastorjev tarča različnih oblik pritiska, od denarnih kazni do dolgotrajne zaporne kazni, kot na primer Siarhej Rezanovič, ki je bil obsojen na 16 let zapora;

Q. ker so politični zaporniki izpostavljeni dodatni represiji in nečloveškim razmeram; ker gre za zadrževanje političnih zapornikov v razmerah, ki so prepovedane v skladu z mednarodnimi obveznostmi Belorusije, izvajanje disciplinskih kazni iz lažnih razlogov in namestitev v kazenskih celicah; ker politični zaporniki še naprej poročajo o vse slabšem zdravju, poniževanju in grdem ravnanju; ker so nekateri premeščeni v strožje varovane oddelke ali pa je njihova zaporna kazen samovoljno podaljšana, ker jim jemljejo pravico do korespondence, politični zaporniki pa so prikrajšani za družinske obiske, kot se je izkazalo v primeru Paline Šarenda-Panasjuk;

R. ker je bilo na tisoče beloruskih državljanov na tak ali drugačen način prisiljenih zapustiti domovino in poiskati varnost v tujini; ker beloruske oblasti še naprej sprejemajo ukrepe, s katerimi omejujejo pravice Belorusov, ki živijo v tujini; ker je Lukašenkov režim začel izvajati program Pot domov, s katerim vabi Beloruse, ki so v zadnjih letih zapustili državo, naj se vrnejo, in obljublja, da ne bodo preganjani, če uradno priznajo svoja dejanja; ker so bili številni Belorusi, ki so se

vrnili v državo, aretirani, preganjani in celo obsojeni na zaporno kazen, ker so sodelovali na protestih, v družbenih omrežjih kritizirali Lukašenkov režim ali darovali žrtvam zatiranja v Belorusiji; ker je beloruski režim januarja 2023 sprejel zakon, s katerim bo odvzeto državljanstvo osebam v izgnanstvu, ki so obtožene tako imenovanih ekstremističnih zločinov, pri čemer je na seznamu zdaj že več kot 2 000 posameznikov;

S. ker več kot dve leti zatem nič ne kaže, da bi beloruske oblasti preiskovale na tisoče prijav policijske brutalnosti, vloženih od protestov avgusta 2020, ali umore protestnikov; ker belorusko prebivalstvo zaradi vsesplošnega nekaznovanja kršitev človekovih pravic še naprej živi v obupnih razmerah; ker zaradi nespoštovanja pravne države nimajo možnosti za pošteno sojenje; ker je Belorusija edina evropska država, ki še vedno izvaja smrtno kazen;

T. ker beloruske oblasti pogosto uporabljajo nadzor, spletno cenzuro in dezinformacije, pa tudi tehnologije za nadzor prebivalstva; ker takšna represivna praksa pomeni, da je Belorusija še en korak bližje k digitalnemu avtoritarizmu in zatiranju digitalnih pravic državljanov, kar vodi k vse hujšemu ustrahovanju in krčenju državljanskega prostora; ker Lukašenkov režim zatira tudi beloruske državljane, ki živijo v tujini;

U. ker je EU uvedla sankcije zoper posameznike in subjekte, odgovorne za zatiranje v Belorusiji, ter podpira tamkajšnjo civilno družbo in neodvisne medije;

V. ker beloruske oblasti še naprej podpirajo neupravičeno rusko agresijo proti Ukrajini, saj Rusiji omogočajo, da belorusko ozemlje uporablja za vojaške napade na Ukrajino; ker je bilo veliko beloruskih državljanov sodno preganjanih zaradi izražanja podpore Ukrajini, kritiziranja vlade zaradi podpore ruski vojaški agresiji ali poročanja o premikih ruskih enot in vojaške opreme znotraj Belorusije;

W. ker je odbor ministrov Sveta Evrope 7. septembra 2022 pozval generalnega sekretarja Sveta Evrope, naj v sodelovanju s predstavniki beloruskih demokratičnih sil in civilne družbe ustanovi kontaktno skupino za Belorusijo; ker je bila 1. marca 2023 v Bruslju odprta uradna misija demokratične Belorusije, slovesnosti pa se je udeležila Svjatlana Cihanovska;

X. ker so beloruski funkcionarji februarja 2023 predstavili načrte, da bodo povezali v omrežje in pozneje zagnali drugi blok beloruske jedrske elektrarne v Astravcu ter širili beloruske jedrske zmogljivosti; ker je gradnja beloruske jedrske elektrarne potekala v nasprotju z mednarodno priznanimi tehničnimi standardi in mednarodnimi konvencijami; ker najnovejša obveščevalna poročila potrjujejo, da so beloruske oblasti in ruski Rosatom, ki je bil odgovoren za gradnjo beloruske jedrske elektrarne, nenehno prikrivali dejanske razmere v tem objektu in niso posredovali podrobnih informacij o številnih incidentih, ki so se tam zgodili;

1. znova izraža solidarnost z beloruskim ljudstvom, ki se še naprej zavzema za suvereno, svobodno in demokratično Belorusijo, pri tem pa tvega svojo svobodo in življenje; znova odločno zahteva, naj državni organi nemudoma prenehajo zatirati belorusko ljudstvo, takoj in brezpogojno izpustijo vse politične zapornike in ljudi, ki so samovoljno pridržani, aretirani ali obsojeni na podlagi politično motiviranih obtožb, takoj umaknejo vse obtožbe zoper njih, jih povsem rehabilitirajo in jim izplačajo odškodnino za nezakonito pridržanje;

2. še vedno najostreje obsoja represijo v Belorusiji, med drugim zatiranje s političnimi montiranimi procesi; obsoja Lukašenkov režim, ki sistematično zatira belorusko ljudstvo in ki je od ukradenih volitev 9. avgusta 2020 prisilil na tisoče Belorusov, da so pobegnili iz države; ponovno poudarja, da kampanja sistematičnega zatiranja pomeni resno kršitev človekovih pravic;

3. beloruske oblasti opominja na njihovo obveznost, da spoštujejo človekove pravice beloruskih državljanov, tudi svobodo izražanja ter pravico do mirnega zbiranja in združevanja; vztraja, da je treba v Belorusiji zagotoviti temeljne svoboščine in človekove pravice, pravno državo in delujoče neodvisno sodstvo; ponovno poziva beloruske oblasti, naj vse smrtne kazni nemudoma pretvorijo v milejše oblike in uvedejo moratorij na izvajanje smrtne kazni kot prvi korak k njeni popolni in trajni odpravi; obsoja novi zakon, ki dovoljuje uporabo smrtne kazni proti uradnikom in vojakom, obsojenim zaradi veleizdaje; poziva, naj se preneha diskriminirati ženske in ranljive skupine, med drugim pripadnike manjšin, invalide in osebe LGBTQI;

4. ponovno poudarja, da je treba izpolniti legitimne zahteve beloruskega ljudstva po demokraciji, ki temelji na človekovih pravicah, temeljnih svoboščinah, blaginji, suverenosti in varnosti; ponavlja svoje prejšnje pozive k organizaciji novih, svobodnih in poštenih volitev pod mednarodnim nadzorom Urada OVSE za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR); poudarja, da EU in njene države članice niso priznale izidov predsedniških volitev leta 2020 ter Aleksandra Lukašenka ne priznavajo za zakonitega predsednika Belorusije;

5. obsoja pridržanje in obsodbo Andrzeja Poczobuta ter obsodbo Alesa Bjaljackega, Valjancina Stefanoviča, Zmicerja Salavjova in Uladzimirja Labkoviča, saj pričajo o tem, kako zelo si režim prizadeva zatreti vse državljanske dejavnosti za zaščito človekovih pravic in neodvisno novinarsko delo v državi; obsoja številne kršitve njihove pravice do poštenega sojenja ter poziva k njihovi takojšnji in brezpogojni izpustitvi, pa tudi popolni rehabilitaciji in odškodnini;

6. obsoja, da so bili v odsotnosti obsojeni voditeljica beloruske demokratične opozicije in vodja združenega prehodnega kabineta Svjatlana Cihanovska ter drugi pomembni člani koordinacijskega sveta, in sicer Pavel Latuška, Marija Maroz, Volha Kavalkova in Sjarhej Dilevski; zavrača sodbo sodišča, po kateri je uresničevanje demokratične pravice do kandidiranja na volitvah „zarota za prevzem oblasti“; zahteva, da Lukašenkov režim razveljavi kazni in umakne vse obtožbe zoper te štiri aktiviste; vztraja, da nobenemu aktivistu, obsojenemu zaradi podpore ali dejavne udeležbe v demokratično usmerjeni opoziciji, ne bi smeli prepovedati kandidature za izvoljeno funkcijo v Belorusiji; poziva države članice, zlasti tiste, kjer ti aktivisti trenutno živijo, naj poskrbijo za njihovo varnost in zaščito pred Lukašenkovim režimom;

7. obsoja izrazito nadlegovanje in preganjanje sindikatov; obsoja politično motivirane obsodbe vodij neodvisnih sindikatov Henadza Fiadniča, Vasila Berasneva in Vaclava Areške ter članov skupine Raboči ruk (Delavsko gibanje), saj gre za popolno neupoštevanje njihovih človekovih pravic in jasno kršenje mednarodnih delovnopravnih konvencij;

8. obsoja preganjanje poljske, litovske in drugih manjšin v Belorusiji ter njihovih predstavnikov, vključno z zaprtjem poljskih in litovskih šol ter odpravi izobraževanja v teh jezikih, pa tudi uničenje poljskih pokopališč in dediščine; poziva beloruske oblasti, naj prekličejo vse ukrepe proti narodnim manjšinam ter spoštujejo njihove pravice, vključno s pravico do izobraževanja v manjšinskih jezikih;

9. obsoja dejstvo, da politično motivirana sojenja potekajo za zaprtimi vrati in brez ustreznega postopka, kar je v nasprotju z mednarodnimi zavezami in obveznostmi države, posledica pa so stroge in neupravičene kazni za voditelje opozicije; poziva delegacijo EU za odnose z Belorusijo in veleposlaništva držav članic v Belorusiji, naj še naprej opazujejo in spremljajo sojenje vsem političnim zapornikom; spodbuja Svet in Komisijo, naj najdeta nove poti za izpustitev vseh političnih zapornikov; poziva Mednarodni odbor Rdečega križa in druge organizacije, naj obiščejo politične zapornike, zlasti tiste z resnimi zdravstvenimi težavami;

10. obsoja zakon o državljanstvu, ki ga je podpisal Aleksander Lukašenko in uvaja možnost, da Belorusi, ki živijo v tujini, izgubijo državljanstvo; poudarja, da beloruske oblasti kršijo 15. člen splošne deklaracije o človekovih pravicah, katere podpisnica je Belorusija, o varstvu pravice do državljanstva in prepovedi samovoljnega odvzemanja državljanstva; poziva beloruske oblasti, naj opustijo program Pot domov;

11. poudarja, da je treba temeljito raziskati zločine, ki jih je Lukašenkov režim zagrešil proti prebivalcem Belorusije; poziva države članice, naj dejavno uporabljajo načelo splošne sodne pristojnosti in se pripravijo za sodne postopke proti beloruskim funkcionarjem, ki so odgovorni za sistematično nasilje in zatiranje in hudodelstva zoper človečnost ali so pri nasilju in zatiranju sodelovali, tudi proti Aleksandru Lukašenku;

12. ponavlja, da ostro obsoja belorusko vpletenost v neupravičeno in neizzvano rusko agresijo proti Ukrajini; obsoja sovražno retoriko Lukašenkovega režima proti Ukrajini ter množično širjenje propagande in dezinformacij o vojaški agresiji; ponovno poudarja, da so Lukašenko in drugi beloruski uradniki tudi odgovorni za vojaško agresijo in vojne zločine, storjene v Ukrajini, ter da bi morali odgovarjati pred posebnim sodiščem za kazniva dejanja agresije proti Ukrajini in drugimi ustreznimi mednarodnimi sodišči, zato poziva EU in njene države članice, naj podprejo prizadevanja v tej smeri; izraža podporo beloruskim prostovoljcem in partizanom, ki se borijo za neodvisnost Belorusije in pomagajo Ukrajini pri obrambi pred rusko agresijo; ugotavlja, da je Lukašenkov režim vpleten v državno podporo terorizmu in sostorilec države, ki uporablja teroristična sredstva;

13. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se Rusija in Belorusija še naprej povezujeta na več področjih, kar pomeni dejansko okupacijo, zlasti pa je zaskrbljen zaradi postopne militarizacije Belorusije in celotne regije, tudi z namestitvijo ruskih vojakov v Belorusiji, kar je izziv za varnost in stabilnost evropske celine ter je v nasprotju z voljo beloruskega ljudstva; obžaluje odločitev Belorusije, da se odpove statusu nejedrske države;

14. poziva EU in njene države članice, naj razširijo in poostrijo sankcije EU proti posameznikom in subjektom, odgovornim za represijo v Belorusiji, ter na seznam vključijo vse posameznike, vpletene v zatiranje demokratične opozicije in političnih protestnikov, med drugim sodnike, tožilce, uradnike v organih kazenskega pregona, zaporih in kazenskih kolonijah, ter poskrbijo, da se bodo te sankcije ustrezno izvajale; izraža obžalovanje, da Belorusija ni bila vključena v deseti sveženj sankcij proti Rusiji in njenim podpornikom; poziva, naj se sprejmejo verodostojne sankcije proti beloruskim posameznikom in subjektom, ki podpirajo rusko vojaško agresijo proti Ukrajini, in naj se stori vse potrebno, da bi preprečili izogibanje sankcijam proti Rusiji prek Belorusije in Lukašenkovemu režimu naložili podobne omejevalne ukrepe kot Rusiji; poziva k vključitvi pepelike, ki je glavni vir dohodka režima, na seznam sankcij;

15. poziva EU in njene države članice, naj še naprej opozarjajo na razmere v Belorusiji v vseh ustreznih evropskih in mednarodnih organizacijah, zlasti v OVSE, OZN in njenih specializiranih organih ter v Mednarodni organizaciji dela, da bi poostrili mednarodni nadzor nad kršitvami človekovih pravic ter mednarodno ukrepanje v zvezi z razmerami v Belorusiji ter onemogočili nasprotovanje Rusije in drugih držav takšnemu ukrepanju;

16. poziva EU in njene države članice, naj sodelujejo z mednarodnimi partnerji, kot sta moskovski mehanizem OVSE in Svet OZN za človekove pravice, pa tudi z zagovorniki človekovih pravic in civilno družbo na terenu, da se zagotovi spremljanje, dokumentiranje in poročanje o kršitvah človekovih pravic ter nato odgovornost storilcev, žrtvam pa pravičnost; zato pozdravlja ustanovitev mednarodne platforme za ugotavljanje odgovornosti v Belorusiji ter poziva institucije EU in države članice, naj podprejo njeno delovanje; spodbuja Mednarodno kazensko sodišče, naj sproži preiskavo in predkazenski postopek proti beloruskemu režimu v zvezi z njegovimi hudodelstvi zoper človečnost;

17. poziva celotno mednarodno skupnost, naj zavrne prošnjo Belorusije za nestalni sedež vzhodnoevropske skupine v varnostnem svetu OZN za obdobje 2024–2025;

18. spodbuja države članice, naj podprejo razširitev mandata in funkcij posebnega poročevalca OZN o človekovih pravicah v Belorusiji ter preiskavo Belorusije, ki jo izvaja Urad visokega komisarja za človekove pravice, da bosta lahko sprejemala in učinkovito obravnavala individualne pritožbe državljanov Belorusije; podpira poziv mednarodnih in beloruskih organizacij civilne družbe z dne 13. februarja 2023 državam članicam in opazovalkam Sveta OZN za človekove pravice, naj vzpostavijo neodvisen preiskovalni mehanizem, ki bo dopolnjeval in spremljal delo v okviru obstoječe preiskave Urada visokega komisarja za človekove pravice, pri čemer poziva, naj se za delo tega mehanizma zagotovijo zadostni viri in sredstva;

19. poudarja, da imajo neodvisni mediji, sindikati in organizacije civilne družbe odločilno vlogo pri utrjevanju demokratičnih teženj beloruskega ljudstva v Belorusiji in izgnanstvu; poziva institucije EU, naj povečajo podporo za gradnjo zmogljivosti, ki je namenjena beloruski civilni družbi, neodvisnim sindikatom, svobodnim medijem in zagovornikom demokracije v Belorusiji in v izgnanstvu; poziva Komisijo in države članice, naj še naprej podpirajo belorusko civilno družbo, neodvisne medije in demokratične politične skupine in strukture, vključno s koordinacijskim svetom in združenim prehodnim kabinetom; poziva beloruske demokratične sile, naj ohranijo in spodbujajo enotnost, ki izhaja iz cilja svobodne, demokratične in neodvisne Belorusije;

20. poziva institucije EU in države članice, naj podprejo in zaščitijo zagovornike človekovih pravic in civilno družbo v Belorusiji, ki se soočajo s hudim zatiranjem, po potrebi tudi z izdajo nujnih vizumov za izstop iz Belorusije; poziva institucije EU, naj še naprej podpirajo prizadevanja držav članic za zaščito in sprejem Belorusov, ki so prisiljeni zbežati iz matične države; poziva države članice, naj pomagajo tistim Belorusom, ki prebivajo v EU in katerih osebni dokumenti so potekli in jih ne morejo podaljšati, ker se ne morejo vrniti v Belorusijo;

21. obsoja prizadevanja Lukašenkovega režima za izkoreninjenje beloruske kulture in politiko rusifikacije beloruskega naroda; poziva EU, naj podpira belorusko kulturo in kulturne organizacije; obsoja, da je bila zavrnjena zahteva Alesa Bjaljackega za sojenje v beloruščini namesto v ruščini in njegova prošnja za tolmača, kar kaže na protibelorusko politiko Lukašenkovega režima; podpira belorusko ljudstvo pri praznovanju 25. marca, dneva, ko je bila leta 1918 razglašena neodvisnost Belorusije;

22. poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo ukrepe, da bodo tuja in domača podjetja, ki poslujejo v Belorusiji, ravnala s posebno skrbnostjo ter izpolnjevala svojo odgovornost glede spoštovanja človekovih pravic v celotnem poslovanju in dobavni verigi v skladu z vodilnimi načeli OZN; poziva vsa podjetja s sedežem v EU, naj prenehajo sodelovati z beloruskimi dobavitelji, ki odkrito podpirajo nasilni Lukašenkov režim ali kako drugače kršijo vodilna načela OZN; poziva Svet, naj uvede sankcije proti vsem beloruskim in mednarodnim podjetjem, ki ne izpolnjujejo zahtev; poziva Lukašenkov režim, naj opusti prakso prisilnega dela v kazenskih kolonijah;

23. poziva Komisijo, naj ustanovi delovno skupino, ki bo začela politični dialog s predstavniki demokratične Belorusije, da bi dosegli celovit večsektorski sporazum, ki bo temelj sodelovanja z demokratično Belorusijo, ko sedanji režim ne bo več na oblasti; ponovno poudarja, da bi moral biti ta sporazum pospremljen z načrtom finančnih in upravnih virov, potrebnih za izvedbo in financiranje nujnih reform v državi, ko bodo te mogoče; pozdravlja ustanovitev misije za demokratično Belorusijo v Bruslju in poziva institucije EU, naj podprejo tako misijo kot ljudska veleposlaništva Belorusije;

24. ponovno poudarja, kako pomembno je formalizirati odnose med beloruskimi demokratičnimi silami in Parlamentom, da bi povečali zastopanost Belorusije na mednarodnem prizorišču; zato poziva, naj uradni demokratični predstavniki Belorusije ponovno sodelujejo na parlamentarni skupščini Euronest in v delegaciji za odnose z Belorusijo;

25. poudarja, da je pomembno okrepiti enotnost EU v odnosu do Belorusije, tudi kar zadeva diplomatsko osamitev sedanjega režima; obsoja vsa dejanja, tudi visoke obiske trenutnih oblasti v Minsku, saj bi lahko zbudila dvome o tem, ali Unija res enotna v nepriznavanju Lukašenkovega režima; glede na to izraža nestrinjanje, ker je Minsk 13. februarja 2023 obiskal madžarski zunanji minister Péter Szijjártó, kar je v nasprotju s politiko EU do Belorusije in ruske vojaške agresije zoper Ukrajino, ter ne odobrava, da nekatere države članice še naprej izdajajo schengenske vizume posameznikom, ki so blizu Aleksandru Lukašenku;

26. ponovno obsoja nedavno odločitev Mednarodnega olimpijskega komiteja, da beloruskim športnikom dovoli tekmovanje na kvalifikacijah za olimpijske igre v Parizu 2024 pod nevtralno zastavo, kar je v nasprotju z izolacijo Belorusije na številnih področjih, režim pa bo to uporabil za propagando; poziva države članice in mednarodno skupnost, naj pritisnejo na Mednarodni olimpijski komite, da bi razveljavil to odločitev, in zavzamejo podobno stališče o vseh drugih športnih, kulturnih in znanstvenih prireditvah;

27. je resno zaskrbljen zaradi jedrske varnosti v beloruski jedrski elektrarn in načrtov Belorusije za nadaljnjo širitev jedrskih zmogljivosti;

28. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic, visokemu komisarju OZN za človekove pravice, generalnemu sekretarju OZN, Svetu Evrope, Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi, Mednarodni organizaciji dela, Mednarodnemu odboru Rdečega križa, predstavnikom beloruskih demokratičnih sil ter trenutnim oblastem Republike Belorusije.